Kubín

Z bývalej vlakovej čakárne vytvorili priestor na sebarealizáciu

Po niekoľkomesačných vybavovačkách získali priestor bývalej vlakovej čakárne na Bysterci do dlhodobého nájmu a kompletne ho zrekonštruovali. Vzniklo tak viac ako 100 m2 plochy na cvičenie.

Vypracujú projekt vonkajšieho bazéna

Na jeho vybudovanie je vymedzený veľký trávnik medzi budovou Aquarelaxu a nábrežím rieky Orava.

Ľubomír Feldek o umení na Orave

V exkluzívnom rozhovore spomína aj na jeho priateľstvo s Máriou Medveckou a Ctiborom Belanom.

mesačník november 2020 číslo 8 ročník XXXVI

Streetworkoutisti si otvorili vlastný priestor na cvičenie Kingz Zone

Streetworkoutisti a organizátori King of the North fungovali päť rokov vo vonkajšom work-out parku, no už dlhšie chceli mať aj svoj vlastný indoorový priestor na cvičenie v zime. Keď v auguste minulého roku zistili, že bývalá vlaková čakáreň na Bysterci je nevyužívaná a zbytočne chátra, neváhali a s pomocou mesta oslovili Železnice slovenskej republiky.

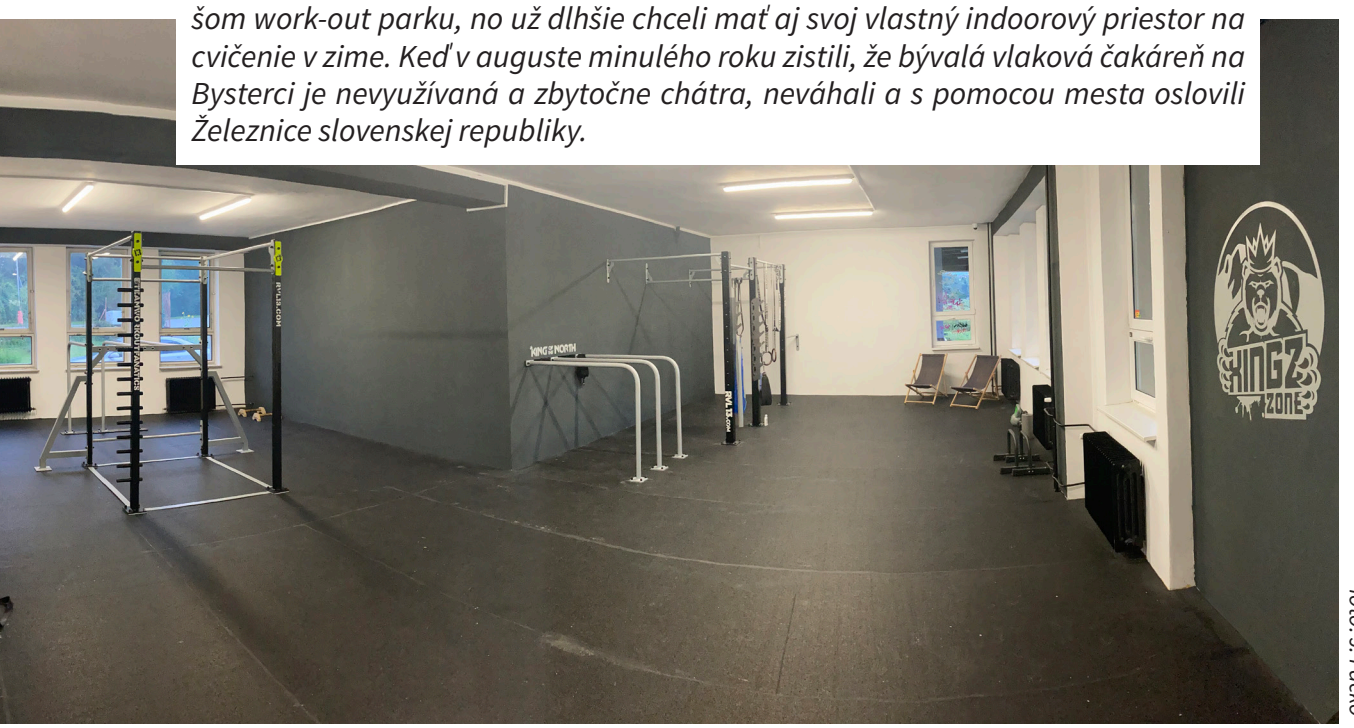

foto: J. Fačko

Po niekoľkomesačných vybavovačkách získali priestor do dlhodobého nájmu a kompletne ho zrekonštruovali. Vybavovanie potrebných dokumentov, stavebné úpravy a celková realizácia projektu trvala vyše roka.

Museli meniť dispozíciu, pomohli im aj sponzori

Športovci na čele s Jurajom Fačkom, predsedom o. z. RBRN, sa museli za pochodu prispôsobovať situácii okolo epidémie. „Nevedeli sme, ako sa to bude vyvíjať. Riešili sme povolenia a nejaké veci sme menili priebežne. Kvôli usmerneniam hygienika sme menili aj dispozíciu, pretože ako športové zariadenie musíme spĺňať hygienickú vyhlášku, čo, samozrejme, spĺňame. Na stavbu sme potrebovali zohnať prostriedky. Išlo to z peňazí nášho občianskeho združenia, no viac ako polovicu nám pomohli zaplatiť sponzori. Rekonštrukciu sme robili svojpomocne a prispôsobovali sme sa ľuďom, ktorí nám pomáhali. Trvalo to štyri až päť mesiacov," ozrejmil Juraj Fačko.

Majú k dispozícii viac prvkov ako vo vonkajšom parku

Kingz Zone je priestor pre cvičenie s vlastnou váhou. Od klasického fitnesscentra sa líši tým, že každý člen má od cvičiska kľúče a môže prísť kedykoľvek trénovať. „Oproti vonkajšiemu parku tu máme možnosť osadiť olympijskú žŕdku, s ktorou robíme cviky, ktoré v parku nemôžeme. Ďalej tu máme rebriny, hrazdy, medicinbaly a kettlebelly pre náročnejšie cvičenie. Von by sme museli pomôcky stále nosiť, to tu máme k dispozícii. Sú tu šatne, kompletné sociálne zariadenia a náš obslužný sklad pre občianske združenie," povedal Fačko.

Svoje pôsobisko potrebovali rozšíriť

Ich šport je stále populárnejší a členská základňa sa im z roka na rok viac rozrastá, kvôli tomu hľadali priestory navyše. Súčasťou ich tímu sa môže stať po zaplatení ročného členského každý, kto má chuť cvičiť s vlastnou váhou. „Nový člen dostane kľúčik a môže sem prísť v dohodnutých časoch, čiže kedykoľvek od rána do deviatej večer. Trénovať sa dá hodinu, dve, tri, nie je to obmedzené. Iba teraz počas pandémie máme dohodu, že je tu šesť ľudí, každý trénuje dve hodiny a používa svoje náradie, ktoré si po sebe vyčistí," vysvetlil Juraj Fačko. Každému, kto bude v ich občianskom združení nový, vedia poradiť ohľadom cvičenia, no tiež aj čo sa týka fyzioterapie či stravovacích návykov. Športovci fungujú ako komunita, ktorá spolu cvičí, podporuje sa a kamarátsky si pomáha.

Z vlakovej zastávky je miesto so športovou atmosférou

„Tento priestor zmenil svoj Genius loci. My sme síce obnovili iba interiér, ale z miesta, ktoré bolo tmavé a špinavé, sme spravili živé. Ľudia sem chodia športovať, prichádzajú, aby posúvali svoje športové hranice, rozvíjali sa po fyzickej, ale určite aj po mentálnej stránke," dodal Juraj Fačko.

Kingz Zone ponúka plochu viac ako 100 m2 na cvičenie a takmer 60 m2 pre zázemie, šatne a sociálne zariadenia. Okrem cvičiska pre kalisteniku a street-workout sa bude využívať aj na pravidelné pohybové workshopy so špecialistami a kurzy.

redakcia

Zrekonštruovali štyri schodiská

V jesenných mesiacoch rekonštruovali štyri schodiská na Brezovci a Banisku. Práce vykonávali technické služby.

„Opravujeme schodisko na Nemocničnej ulici, ide o významné schodisko, ktoré túto ulicu spája s Vojtaššákovým námestím okolo bývalej budovy elektroservisu. Rovnako rekonštruujeme aj schody na Banisku na Chočskej ulici a tiež schodisko na Hattalovej ulici pri bloku 2160," vysvetlil Miroslav Kosmeľ z odboru dopravy, miest. hosp. a cest. ruchu MsÚ. Z rozpočtu mesta bolo na opravu schodísk vyčlenených 25-tisíc eur. Povrch schodov bude tvoriť vymývaná dlažba a mali by byť protišmykové.

redakcia

Upravili priechod pre chodcov pred historickým cintorínom

Na jednej z najviac vyťažených cestných komunikácií v meste – Aleji slobody prebehli opravy. Súčasťou prác bola úprava priechodu pre chodcov pri historickom cintoríne, ktorý sa zmenil na kratší a bezpečnejší. Zároveň sa premiestnila aj autobusová zastávka.

„Tento priechod bol už v minulosti situovaný šikmo cez komunikáciu, čo nie je z hľadiska dopravy veľmi príveti-vé, pretože pobyt chodca na komunikácii sa predlžuje. Preto sme sa to rozhodli zmeniť. Vypracovali sme projekt tak, aby bol priechod kolmý na cestu a dopravný inšpektorát to odsúhlasil. Samozrejme, k tomu pribudli aj stavebné úpravy a zastávku mestskej autobusovej dopravy sme v rámci tejto akcie posunuli smerom ku križovatke," vysvetlil Miroslav Kosmeľ z odboru dopravy, miest. hosp. a cest. ruchu MsÚ.

Priechod bude z obidvoch strán bezbariérový

Na priechod pre chodcov bude vodičov upozorňovať aj nové dopravné značenie a osvetlenie. „Umiestnili sme špeciálne svietidlá, ktoré prispejú k tomu, aby bol chodec nasvietený v šere alebo v nočných hodinách. Pohyb na komunikácii bude bezpečný aj vďaka bezbariérovosti a chodci budú pre vodičov lepšie viditeľní. Zároveň sme na stĺpy, ktoré nesú svietidlá, osadili aj dve blikajúce dopravné značky, ktoré upozorňujú vodičov na blízkosť tohto priechodu," povedal Miroslav Kosmeľ. Celkové finančné náklady vyčlenené z rozpočtu mesta na tieto opravy predstavujú 7-tisíc eur. Postupnou rekonštrukciou prejdú aj ďalšie priechody pre chodcov v meste.

redakcia; foto: redakcia

Vysadili 18-tisíc cibuľovín

Aj túto jeseň samospráva vysadila do trávnatých plôch cibuľové kvety. 18-tisíc tulipánov, narcisov a modríc na jar vyrastie vo viacerých mestských lokalitách. Záhony cibuľovín pritom ešte rozšírili o ďalších tristo metrov štvorcových.

„Vybrali sme štyri transparentné plochy. Kvety sme zasadili v parku na Matúškovej ulici, pred gymnáziom P. O. Hviezdoslava, pred Základnou školou Janka Matúšku a pred obchodným domom Jednota," povedal Miroslav Kosmeľ z odboru dopravy, miest. hosp. a cest. ruchu MsÚ.

Opäť použili šetrnú metódu strojovej výsadby

Minulý rok mesto prvýkrát vysadilo kvety do trávnikov novým spôsobom, ktorý je šetrnejší. Metóda strojovej výsadby sa osvedčila, a preto sa realizovala aj tentokrát. „Šetrný spôsob výsadby spočíva v tom, že jestvujúci trávnik sa nareže, drn sa strojom podvihne a kvety sa podeň zasadia. Trávnik sa vráti naspäť a nevidno žiadne jeho porušenie. Cibuľoviny takto prežijú štyri roky a každú jar krásne kvitnú," vysvetlil Miroslav Kosmeľ. Vlani sa vysadilo päť kvetinových záhonov a na jar tohto roku už v meste rozkvitlo 26-tisíc cibuľovín. Kvety boli nakombinované tak, aby kvitli postupne a vytvorili pestré záhony. Tie tešili obyvateľov a zároveň zatraktívnili mesto. „Rozhodli sme sa pokračovať, pretože sme dostali od občanov veľa kladných podnetov, ľudia záhony počas jari obdivovali a zaujímali sa o to," doplnil Miroslav Kosmeľ.

Súčasťou mala byť aj prezentácia pre iné samosprávy

Dodávateľská firma poskytla pri nákupe cibuľovín mestu zľavu. „Podmienkou bolo, že spoločne predstavíme tento nový druh výsadby, urobíme prezentáciu a poukážeme na výhody tejto metódy. Stretnutie sa však neuskutočnilo kvôli situácii okolo koronavírusu," ozrejmil Miroslav Kosmeľ. Túto jeseň výsadba cibuľovín radnicu stála takmer 5 400 eur vrátane DPH. Pokiaľ bude situácia na jar budúceho roku priaznivá, kvety môžu na prezentáciu prísť obdivovať starostovia a primátori z iných miest a tiež široká verejnosť.

redakcia; foto: redakcia

foto: redakcia

Po troch testovaniach infekčnosť v Dolnom Kubíne klesla

138 pozitívnych zaznamenali v okrese Dolný Kubín v rámci druhého kola celoplošného testovania na ochorenie COVID-19, ktoré prebiehalo 7. a 8. novembra. Otestovať sa prišlo vyše 24-tisíc ľudí. Pre obyvateľov Oravy to bolo tretie testovanie a ukázalo sa, že každý týždeň antigénové testy vyhodnotili menej infekčných.

Z oravských okresov boli v Dolnom Kubíne pritom čísla najpriaznivejšie. V pilotnom kole bola miera pozitivity na úrovni 3,13 % a v prvom kole 1,44%. Po poslednom testovaní klesla miera infekčnosti na 0,57 percenta.

Prekvapivo vysoká účasť už na pilotnom testovaní

Prvýkrát sa odberové miestnosti otvorili v piatok 23. októbra. Dolný Kubín bol spolu s najviac zasiahnutými okresmi Námestovo, Tvrdošín a Bardejov dejiskom pilotného plošného testovania obyvateľstva na ochorenie COVID-19. Dolný Kubín mal pri 29 347 testovaných osobách najnižšiu mieru infekčnosti – 3,12 %, teda pozitívny výsledok testu malo 916 ľudí. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky vypočítalo účasť počas trojdňového testovania v štyroch okresoch na takmer 91 %. Najviac pozitívnych vtedy odhalili v Tvrdošíne, až 1 078 osôb.

Najskôr hlásili problémy a zdržania, potom to už išlo plynule

Armáda spolu so samosprávou pripravila v meste 16 odberných miest. Tie sa mali otvoriť o ôsmej ráno, no na viacerých miestach sa nezačalo načas, pretože sa čakalo na otestovanie zdravotníkov a administratívnych pracovníkov. „Riešili sme to presunom zdravotníkov z iných odberných miest tak, aby sme mohli s čo najmenším meškaním otvoriť všetky miestnosti. Bol to pilotný projekt, mali sme krátku dobu na prípravu, na začiatku sa vyskytli drobné nedostatky, ale poučili sme sa z nich a odstránili ich," povedal hovorca Ozbrojených síl SR Štefan Zemanovič. Na problémy v komunikácii sa sťažovali aj samosprávy. Informácie o testovaní dostávali postupne, no robili, čo mohli, aby bolo všetko zabezpečené. „Odberné tímy sa z týždňa na týždeň zlepšovali, v druhom kole sa pred miestnosťami netvorili už takmer žiadne rady. Vydali sme odporúčanie, aby seniori a všetky rizikové skupiny ľudí prišli podľa možností na testovanie v nedeľu a mnohí to aj využili," ozrejmil primátor Dolného Kubína Ján Prílepok.

Armáda ocenila našu pohostinnosť

Pre armádu to bola logisticky veľmi náročná akcia, no vojaci si v Dolnom Kubíne pochvaľovali ľudský prístup všetkých zúčastnených a výbornú spoluprácu. „Za tie tri víkendy, ktoré sme tu strávili, musíme oceniť pozornosť ľudí v D. Kubíne a to, ako sa k nám, vojakom, správali. Ďakujeme za ich disciplinovanosť pri odberoch a tiež za pohostinnosť a srdečnosť. Bola to príjemná spolupráca, verím, že to pomôže a že sa vďaka tomu situácia trochu zastabilizuje," povedal náčelník štábu 11. mechan. práporu v Martine Marián Golis. „Každý týždeň nám počet pozitívnych prípadov klesol o viac ako polovicu. Po poslednom víkende sme sa dostali v úrovni infekčnosti pod jedno percento. Všetci boli veľmi trpezliví, ľudia sa k sebe správali milo a členovia armády boli veľmi priateľskí, aj keď tu trávili prípravou dlhé dni a noci," dodal Ján Prílepok.

Testovanie sa zaobišlo bez incidentov

V Dolnom Kubíne sa do akcie zapojilo okolo 50 vojakov. Za tri testovacie víkendy tu nezaznamenali žiadny vážny konflikt, či problém a aj samotné odbery prebiehali z týždňa na týždeň rýchlejšie. „Za tri týždne sme si systém nastavili už tak, aby tá činnosť na odbernom mieste prebiehala hladko a aby ľudia čakali čo najkratšie. Vždy sa stane nejaká drobnosť, no na zlé treba zabudnúť, odpustiť a v srdci si nechať to dobré," povedal Marián Golis.

redakcia

Hudobníci preslávili radničný balkón po celom Slovensku

V nedeľu 25. októbra o ôsmej hodine večer zatvorili ozbrojené zložky všetky odberné miesta a oficiálne ukončili pilotné celoplošné testovanie na Orave a v Bardejove. V rovnakom čase vychádza na balkón historickej radnice v Dolnom Kubíne speváčka Michaela Dobáková, aby v mene obyvateľov poďakovala zdravotníkom, vojakom, policajtom a všetkým, ktorí pomáhali s testovaním.

Pieseň Slovensko moje, otčina moja v jej podaní počúvali ľudia naživo aj prostredníctvom online priameho prenosu na Facebooku. „Som rada, že som mohla zaspievať a za celý Dolný Kubín takto vyjadriť vďaku všetkým zúčastneným. Tiež to bol môj sen spievať na radničnom balkóne, mala som pri tom pocit, že sa môj hlas rozlieha po celom meste a že ľudia spievali so mnou zo svojich balkónov," povedala speváčka Michaela Dobáková.

Prostredníctvom hudby ďakovali po každom testovaní

Na záver prvého kola celoplošného testovania, ktoré prebiehalo počas dušičkového víkendu, pripravila samospráva opäť pre členov odberných tímov a všetkých Dolnokubínčanov prekvapenie. Ako poďakovanie pre nich z radničného balkóna zaznela pieseň Aká si mi krásna. Zaspieval ju operný spevák Pavol Kubáň, ktorý uspel na viacerých medzinárodných súťažiach, absolvoval pobyty v elitných operných školách, vystupoval po celom svete a bol aj sólistom Drážďanskej opery. „Táto pieseň má krásny text a hudbu k nej zložil národný umelec Eugen Suchoň. Som rád, že som mohol aspoň takto prispieť a poďakovať sa zdravotníkom a všetkým, ktorí nám pomáhajú," vyjadril svoje pocity po vystúpení Pavol Kubáň.

Slovenská národná pieseň sa ozývala z violončela

8. novembra po skončení druhého kola celoplošného testovania zaznela ako poďakovanie Pieseň o rodnej zemi. Na violončele ju zahral riaditeľ ZUŠ P. M. Bohúňa a hudobník Michal Janiga. „Bola to moja premiéra, v živote som nehral z tohto miesta a preto to bola silná emócia. Som rád, že som mohol hrať z vďačnosti a že som svojou hudbou zatlieskal iným," zhodnotil Michal Janiga.

Uprednostnili tradičné hymnické piesne pred modernými

„Po testovaniach zaznieval z radnice krásny hlas. Najskôr ženský, potom mužský a nakoniec aj hlas hudobného nástroja. Takýmto spôsobom sme chceli všetkým ľuďom, ktorí sa zúčastnili testovania, poďakovať za ich účasť a dať aj navonok signál, že Dolný Kubín je kultúrnym mestom plným talentovaných ľudí," dodal primátor Ján Prílepok.

redakcia; foto: redakcia

Návštevu cintorína sme počas sviatkov museli odložiť

Tohtoročné dušičky boli kvôli pandémii iné ako tie predošlé. Od soboty 24. októbra do nedele 1. novembra platil na celom Slovensku zákaz vychádzania mimo bydliska. Návšteva cintorínov nebola medzi výnimkami, na Sviatok všetkých svätých preto museli ľudia zostať doma.

„Výnimky z vychádzania boli len na nákup potravín, novín, návštevu lekára, lekárne, pošty, poisťovne či čerpacej stanice. Platilo to iba pre osobu, ktorá sa mestskej alebo štátnej polícii preukázala negatívnym výsledkom testu, ten musela mať pri sebe a na výzvu ho predložiť," povedal náčelník mestskej polície DK Dušan Medzihradský.

Zosnulých si veriaci pripomenuli zapálením sviečky a modlitbou doma

V Dolnom Kubíne ostali cintoríny otvorené aj napriek zákazu vychádzania. Technické služby cintoríny priebežne monitorujú a udržiavajú, návštevu hrobov už nechali na uvážení obyvateľov mesta. Pohreby sa konajú s dodržiavaním prijatých opatrení. „Tie opatrenia sa priebežne upravujú, preto je potrebné si vždy pri dojednávaní pohrebu s príslušným pracovníkom ujasniť aj tieto opatrenia. Tak ako každý rok, aj na Dušičky a aj počas Vianoc nechávame na cintorínoch verejné osvetlenie zapnuté nejaký čas pred sviatkami a aj po. Obyvatelia sa preto nemusia obávať, že by to bolo len priamo počas sviatkov. Samotný vstup na cintorín si musia ľudia zvážiť podľa momentálnej situácie. Návštevnosť je v tejto dobe ale výrazne menšia ako po iné obdobia," ozrejmil konateľ Technických služieb, s. r. o. Dolný Kubín Pavol Heško.

Za duše v očistci sa môžeme modliť celý mesiac

Počas zákazu vychádzania sa neslávili verejné bohoslužby ani v obmedzenom počte 6 osôb. Kňazi ale veriacich upozornili, že odpustky pre zomrelých je možné tento rok kvôli pandémii získať v priebehu celého novembra. „Keďže boli kostoly zatvorené, nemohli sme pristúpiť na sväté prijímanie ani na svätú spoveď, no môžeme ich prijať v najbližšej dobe hneď, ako to bude možné. Čas, ktorý je stanovený od prvého do ôsmeho novembra sa po novom naťahuje na celý november. Od prvého do tridsiateho novembra sa môžeme modliť za duše v očistci a za duše zosnulých. Tieto dni však nemusia nasledovať jednotlivo po sebe," vysvetlil kaplán farnosti Dolný Kubín František Ondrek.

redakcia; foto: redakcia

Vicepremiérka: Iba testovanie nás nezachráni, treba kolektívnu zodpovednosť

Počas pilotného celoplošného testovania na ochorenie Covid-19 navštívila viaceré oravské obce vicepremiérka a ministerka pre regionálny rozvoj a investície SR Veronika Remišová. Na priebeh náročnej logistickej akcie sa prišla pozrieť aj do Dolného Kubína.

foto: redakcia

Veľa ľudí bolo pred testovaním nedôverčivých a mali v informáciách zmätok. Vicepremiérka prišla na Oravu aj preto, aby ľudí motivovala k účasti na testovaní. Vyslovila sa, že vypnutie krajiny a zvyšovanie kapacít testovania sú dve možnosti, akými môžeme situáciu udržať pod kontrolou. „V súčasnosti vidíme, že všade na svete a špeciálne v Európe je stav veľmi vážny. Celoplošné testovanie nám môže pomôcť uľahčiť život v tejto ťažkej situácii. Tu na Slovensku sme chceli vďaka celoplošnému testovaniu dať ľuďom aspoň kúsok slobody a normálneho života v tejto mimoriadne ťažkej dobe," ozrejmila Veronika Remišová.

Pre zvládnutie testovania bola dôležitá spolupráca

Prvý deň pilotného testovania strávila na Orave. Bola aj v okrese Tvrdošín vo Vitanovej, Liesku, či Trstenej. „Videla som veľmi obetavých zdravotníkov, dokonca sme stretli aj lekárov, ktorí na poslednú chvíľu nahradili zdravotnícky personál, ktorý bol predtým pozitívne testovaný. Pozorovala som veľmi dobre zorganizovanú armádu, milých policajtov, ktorí pomáhali druhým ľuďom a hlavne veľkú ochotu zo strany samosprávy, starostov a primátorov na Orave," povedala Veronika Remišová. Podľa vicepremiérky bola práve spolupráca medzi všetkými zapojenými zložkami kľúčová pre zvládnutie tejto akcie. Zároveň vyzdvihla disciplinovanosť obyvateľov. „Ľudia boli trpezliví, dodržiavali rozstupy, opatrenia a mali rúška. Niekde boli dlhšie rady, niekde kratšie, ale celkovo si myslím, že tu, na Orave, to bolo veľmi dobre zorganizované," dodala.

Kapacita nemocníc sa zapĺňa

„Na jednej strane chceme chrániť životy a zdravie obyvateľov, na druhej prosperitu krajiny a pracovné miesta, aby ekonomika neskolabovala. Rozhodnutia sú ťažké a navyše zdravotníci a zdravotnícke zariadenia hlásia, že kapacita sa pomaly zapĺňa," povedala V. Remišová. Podľa jej slov to znamená, že ak bude krivka takto ďalej stúpať, hrozí kolaps v zdravotníckych zariadeniach. „Preto je dôležité sa snažiť zabrániť rastu nákazy a týmito opatreniami znížiť nápor na naše zdravotníctvo, aby sme uvoľnili tlak na zdravotníkov," dodala. „Bola som sa pozrieť aj v nemocnici v Trstenej a hovorila som s pánom riaditeľom. Nemocnica je pripravená, má pre pacientov lôžka, ale závisí to od toho, ako sa situácia na Orave bude vyvíjať. Preto je dôležité, aby všetci s pozitívnym testom dodržiavali karanténu, aby sa nákaza nešírila," ozrejmila vicepremiérka.

Testovanie nie je všetko

Vďaka masívnemu testovaniu sa podarilo izolovať množstvo infekčných ľudí. Podľa V. Remišovej je však naďalej nevyhnutné dodržiavať hygienické opatrenia. „Ja sama som sa bola dať otestovať, aby som neohrozovala ľudí okolo mňa. No nemôžeme si robiť falošné nádeje, že jedno testovanie nás zachráni. Je potrebná kolektívna zodpovednosť. To znamená nosiť rúška, dodržiavať hygienické opatrenia a odstupy. Opatrenia pomáhajú ochrániť nás, blízkych, aj celú ekonomiku, aby sme čo najskôr mohli žiť normálny život," dodala.

redakcia

Dolnooravská nemocnica má pľúcne ventilátory, chýbajú však anestéziológovia

Dolnooravská nemocnica s poliklinikou Ladislava Nádaši Jégého, rovnako ako všetky župné nemocnice, zápasí v týchto dňoch s plným covidovým oddelením. Pacienti zaplnili všetky lôžka, ktoré vznikli reprofilizáciou desiatich percent kapacity týchto nemocníc. Ministerstvo chce počet lôžok zdvojnásobiť, problémom je ale nedostatok zdravotníkov, ktorí by sa o pacientov starali. Niektorí museli zostať v karanténe, iní sú sami nakazení.

„Vždy to máte podľa toho, na ktoré oddelenie to padne. To je, ako keď hráte čierneho Petra. Vždy si niekto potiahne čiernu kartu. Na dvoch oddeleniach sme mali v októbri absolútne kritickú situáciu, ale podarilo sa to zvládnuť. Vždy si vieme ešte vypomôcť, pokiaľ je tá ochota, pomáhame si navzájom. Pri tomto počte sme schopní zatiaľ zabezpečiť prevádzku zdravotníckeho zariadenia. Naplnenie covidového oddelenia bolo veľmi rýchle. Okamžite po reprofilizácii sme mali na ňom pätnásť pacientov. Voľné máme prakticky dve lôžka z 27, ktoré sú určené pre ventilovaných covidových pacientov, čo je aj dobre, pretože naozaj pri tom malom počte anestéziológov by sme s tým mali veľký problém, takže zatiaľ ventilovaný covidový pacient v našej nemocnici nie je," vysvetlil Jozef Mintál, riaditeľ DONsP L. N. Jégého.

Ministerstvo im darovalo tri pľúcne ventilátory

Po spoločných rokovaniach s ministerstvom zdravotníctva sa Žilinskému samosprávnemu kraju (zriaďovateľ nemocnice, pozn. red.) podarilo získať 11 pľúcnych ventilátorov. Tie rozdelili do štyroch župných nemocníc v Žilinskom kraji. Nemocnica v Liptovskom Mikuláši, Čadci a Dolnom Kubíne získali po tri ventilátory, dva putovali do Trstenej. Celková hodnota jedenástich kusov ventilátorov je takmer 380-tisíc eur. „Pľúcnym ventilátorom pomáhame pacientovi, ktorý nevládze sám dýchať. Týmto mu pomáhame okysličovať organizmus a odvádzať z neho CO2. Jedná sa o pacientov, ktorí majú tak poškodené pľúca, že si nedokážu zabezpečiť dýchanie vlastnými silami. Takéto prístroje sme teraz dostali tri a sú úplne nové. Musím povedať, že je to prístroj vyrobený v Piešťanoch. Čo sa týka jeho kvality a možností, tak je to špičkový svetový stroj. Neviem, či existuje na svete lepší, čo sa týka parametrov," objasnil MUDr. František Mičáň, primár odd. anestézie a intenzívnej medicíny DONsP L. N. Jégého.

Anestéziológov je ako šafranu

Dolnooravská nemocnica má však málo anestéziológov. Ak by sa museli starať o covidových pacientov napojených ventiláciu, nemohli by slúžiť na iných oddeleniach a ohrozené by boli aj plánované operácie. „Prístrojovo sme vybavení dostatočne. Problém je s personálom. Ak tu prídu covidoví pacienti, ktorí budú potrebovať ventilačnú podporu, personálne to nie sme schopní zabezpečiť. Zatiaľ ideme, zatiaľ stíhame, ale ako dlho to potrvá, neviem sa vyjadriť. Môžu nám dať aj sto prístrojov, keď na nich nebude mať kto robiť, tak to jednoducho nebude fungovať," doplnil František Mičáň.

Na covidovom oddelení bude zdravotníkom v boji s koronavírusom pomáhať aj nová dekontaminačná brána. Vďaka nej sa zníži riziko nákazy počas manipulácie s ochranným oblekom.

redakcia; foto: redakcia

Pozrite si reportáž z Dolnooravskej nemocnice. Primár odd. anestézie a intenzívnej medicíny MUDr. František Mičáň vám predstaví a popíše funkčnosť lôžka s pľúcnou ventiláciou.

Oravské firmy darovali jedlo dobrovoľníkom

Všetkých 130 členov odberných tímov v Dolnom Kubíne počas testovania potešili oravské gastro prevádzky, ktoré sa im postarali o stravu. Zadarmo im pripravili večerné občerstvenie počas testovacieho víkendu.

Balíčky s potravinami im distribuovali v čase večernej prestávky. „Oslovili nás oravské gastro firmy, ktoré sa ponúkli, že by chceli pomôcť s občerstvením pre dobrovoľníkov, vojakov a lekárov pracujúcich na odberných miestach. Konkrétne išlo o bistro Parmipasta, cukráreň Arkáda, penzión Koliba, firma 501 a Oravacafe Krušetnica. Samozrejme, všetci sa veľmi potešili a boli radi, že sa mohli občerstviť a posilniť pred ďalšími hodinami svojej práce," ozrejmil viceprimátor Dolného Kubína Matúš Lakoštík.

V rámci viacerých odberných miest sa našli ľudia, ktorí zdravotníkom, dobrovoľníkom, vojakom a policajtom priniesli koláče, alebo iné občerstvenie priamo na testovanie ako prejav vďaky za ich prácu.

redakcia; foto: redakcia

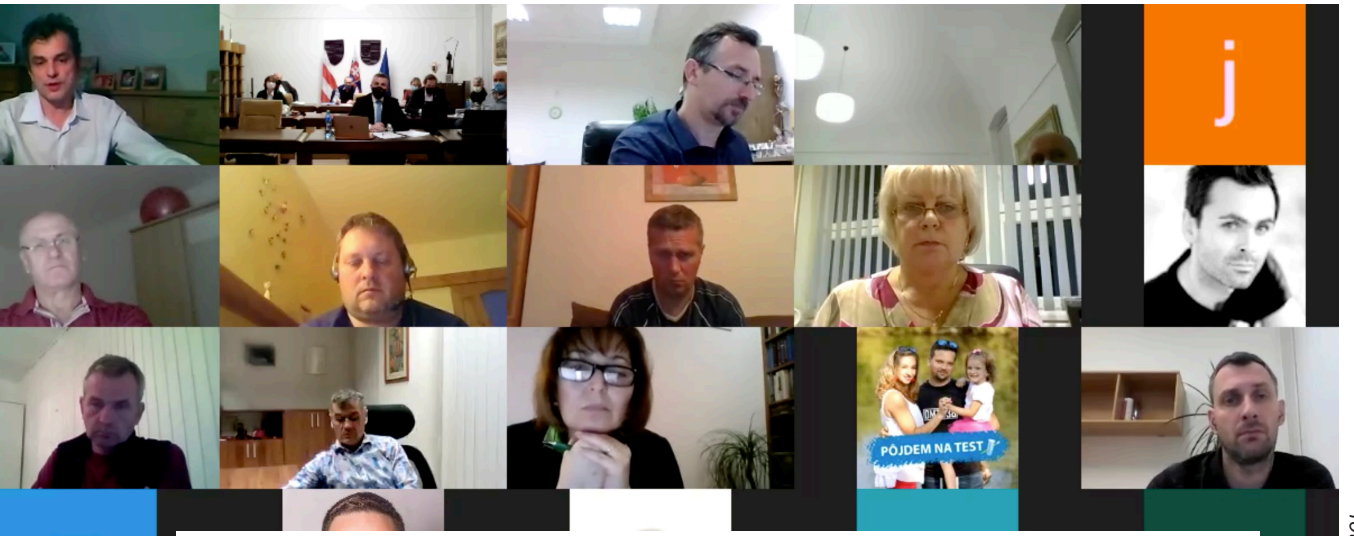

foto: redakcia

Mestskí poslanci rokovali po prvýkrát online

Vo štvrtok 12. novembra rokovali poslanci mestského zastupiteľstva historicky po prvýkrát online prostredníctvom aplikácie zoom. Do online mítingu sa pripojilo 17 z 19-tich poslancov a zastupiteľstvo tak bolo uznášaniaschopné. Na programe bolo 10 bodov rokovania.

Poslanci hneď v úvode jednomyseľne schválili modrý tunelový variant V1 ako jedinú alternatívu trasy rýchlostnej komunikácie R3 na území mesta Dolný Kubín. Zároveň vyjadrili jednoznačný nesúhlas s vedením rýchlostnej cesty R3 cez mesto Dolný Kubín v navrhovanej trase zeleného mestského variantu V2 a oranžového V2a s využitím existujúcej cesty I/59. Poslanci rovnako nesúhlasili s vybudovaním obchvatu na ceste I/59, ktorý by obchádzal Janoškovu ulicu v trase zeleného mestského variantu a oranžového subvariantu. Týmto hlasovaním tiež zrušili uznesenie z roku 2009, ktoré preferovalo mestský zelený variant.

Hlavným kontrolórom opäť P. Florek

Online rokovanie mestského zastupiteľstva pokračovalo voľbou hlavného kontrolóra. Záujem o túto funkciu prejavili traja kandidáti. Marián Čakloš, Peter Florek a Marta Úradníková. Po predstavení všetkých kandidátov pristúpili poslanci k hlasovaniu. Všetky hlasy smerovali súčasnému hlavnému kontrolórovi Dolného Kubína, Petrovi Florekovi, ktorý tak bude naďalej pokračovať vo svojej funkcii ďalších 6 rokov.

Poplatok za odpad zostáva rovnaký

Po správach k návrhu na schválenie nakladania s majetkom a nájmov majetku mesta, poslanci schválili návrh Všeobecne záväzného nariadenia o miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Išlo o formálnu úpravu textácie niektorých odsekov z dôvodu zosúladenia VZN s platnou legislatívnou. Výška poplatku ostáva aj v roku 2021 nezmenená, a to 8 centov na osobu a kalendárny deň, teda 29,20 EUR ročne. Zároveň ostávajú v platnosti aj všetky typy úľav.

Schválili nákup dvoch automobilov

Mestskí poslanci ďalej odklepli už piatu zmenu rozpočtu mesta Dolný Kubín na rok 2020 a tým zapojili do rozpočtu nové financie. Časť z nich by mala smerovať aj na kúpu dvoch nových motorových vozidiel určených pre mestskú políciu a na donášku obedov pre klientov sociálnych služieb. Práve tieto body vyvolali najväčšiu diskusiu. Viacerí poslanci kritizovali technické parametre a cenu automobilov. Poslanci odklepli aj nákup dvoch mobilných dezinfekčných prístrojov. Jeden z nich darujú dolnooravskej nemocnici.

Plánujú tri stanice pre elektromobily

Program online mestského zastupiteľstva pokračoval diskusiou k budovaniu nabíjacej infraštruktúry v meste Dolný Kubín. Ministerstvo hospodárstva zverejnilo výzvu, v ktorej sa môže Dolný Kubín uchádzať o dotáciu na výstavbu nabíjacích staníc pre elektromobily. Mesto na inštaláciu troch nabíjacích stĺpov vybralo parkovisko pred Mestským kultúrnym strediskom na Veľkom Bysterci. Ich pripojenie by malo byť realizované z najbližšieho rozvádzača pri okresnom úrade prostredníctvom vybudovania samostatného pripojovacieho bodu. Zámerom mesta je poskytovať službu nabíjania elektromobilov bezplatne. Doba nabíjania by mala byť stredne-rýchla. Poslanci predloženie tejto žiadosti a potrebnej spoluúčasti schválili.

Budú súčasťou verejného osvetlenia

Téma smart riešení v meste sa niesla aj v ďalšom bode. Poslanci schválili projekt s názvom Obnova a príprava existujúcej infraštruktúry verejného osvetlenia na smart city riešenia – stožiar verejného osvetlenia ako nabíjacie zariadenie. Jedná sa o projekt Dolnokubínskej firmy Pema com, s.r.o. pod gesciou Ministerstva hospodárstva. Cieľom

projektu je overiť technické zariadenie a jeho využitie v samospráve. V Dolnom Kubíne sa v minulosti udialo niekoľko etáp rekonštrukcií svietidiel a vyššie uvedená výzva umožňovala čiastočne pridať k obnoveným svetelným bodom komunikačné možnosti infraštruktúry verejného osvetlenia. V mieste realizácie projektu, pred Kinom Choč, Daňovým úradom a Penziónom Koliba, by malo byť do sústavy verejného osvetlenia inštalovaných 6 kusov nabíjacích stanic pre elektromobily, ktoré budú súčasťou stĺpov verejného osvetlenia.

redakcia

Peter Florek pokračuje vo funkcii

Poslanci na novembrovom mestskom zastupiteľstve zvolili za hlavného kontrolóra mesta Dolný Kubín na ďalších 6 rokov Petra Floreka, ktorý túto funkciu vykonáva posledných 12 rokov. Svoj hlas na tretie funkčné obdobie mu dalo všetkých 17 prítomných poslancov.

„Vnímam to tak, že sa vytvorila istá chémia medzi mestským zastupiteľstvom, vedením úradu a kontrolórom. Som presvedčený, že prácu, ktorú som vykonával 12 rokov, som robil dobre a poslanci to ocenili týmto spôsobom. Samozrejme, je to pre mňa aj záväzok do budúcna," vysvetlil novozvolený hlavný kontrolór Peter Florek.

Traja kandidáti - traja kontrolóri

O funkciu hlavného kontrolóra sa uchádzali traja kandidáti. Každý z nich aktuálne vykonával funkciu hlavného kontrolóra - v Dolnom Kubíne, vo Vitanovej a v Dlhej nad Oravou. Súčasťou prihlášky bol aj motivačný list a koncepcia. V nej načrtol Peter Florek budúcnosť kontrol v meste. „Tak, ako sa doba mení v súvislosti s technológiami alebo covidom, chceli by sme robiť kontroly inak. Všimli sme si, že pokiaľ je tá kontrola veľká, rozsiahla, analytická a hĺbková, tak poslanci si ju nie vždy dokážu preštudovať detailne. Takže by sme skôr chceli robiť kratšie, dynamickejšie a údernejšie kontroly," objasnil svoje zámery Peter Florek.

Hodila by sa im pomocná ruka

Útvar hlavného kontrolóra má aktuálne dvoch zamestnancov. Podľa slov Petra Floreka by výrazne pomohol právnik, stačil by aj na pol úväzku. „Máme tiež na starosti agendu petícií a sťažností a dnes je to právne povedomie ľudí už niekde inde. Stretávame sa s tým, že na jednej strane sme my, ktorí vybavujeme nejakú sťažnosť alebo petíciu, a na druhej strane sú právnici alebo advokáti, ktorí zastupujú jednotlivých klientov. Najmarkantnejšie sa to prejavilo počas riešenia petície o hazarde. Museli sme rozhodnúť v krátkom čase a nebol dostatočný background na to, aby sa to posúdilo v zmysle spoločenskej objednávky. Tu som videl, že by nám pomohlo, keby sme mali aspoň na pol úväzku jedného právnika," doplnil Florek. Nové funkčné obdobie sa začalo hlavnému kontrolórovi deň po jeho zvolení 13. novembra.

redakcia

Vypracujú projekt vonkajšieho bazéna

Poslanci na mestskom zastupiteľstve schválili výsledok obstarania projektovej dokumentácie pre stavebné povolenie na realizáciu výstavby vonkajšieho bazéna v areáli Aquarelaxu. Podľa spoločnosti bol na základe súťaže vybratý projektant s najlepšími referenciami a najnižšou cenou, ktorá predstavuje 24 100 EUR.

„Konkurencia okolitých aquaparkov sa čoraz viac zväčšuje a takisto sme pocítili potrebu rozšíriť naše služby a priniesť nové možnosti, ktoré by návštevníci mohli využívať najmä v lete, keď je teplo. Z toho vzišiel zámer realizácie vonkajšieho bazéna s príslušenstvom," ozrejmil Stanislav Vilček, konateľ spoločnosti AQUA KUBÍN, s. r. o. Dolný Kubín

Chcú sa uchádzať o podporu od štátu

Ešte minulý rok mestské zastupiteľstvo odsúhlasilo, aby sa na projektovej dokumentácii začalo pracovať. Spoločnosť uskutočnila verejnú súťaž na vybratie projekčnej kancelárie schopnej projekt zrealizovať. V Aquarelaxe chcú byť zároveň pripravení na očakávané výzvy v cestovnom ruchu, ktoré by mohli pomôcť tento zámer prefinancovať. Projektovú dokumentáciu potrebujú, aby sa mohli o takúto výzvu uchádzať. „V zmysle pravidiel obstarávania sme oslovili potenciálnych dodávateľov projektovej dokumentácie. Pripravuje sa niečo v duchu projektu „Ostaň doma" a takéto zámery budú podporované štátom alebo Európskou úniou. My sa budeme uchádzať o nenávratné finančné prostriedky, no bez projektu to nebude možné," vysvetlil Stanislav Vilček.

Chcú prilákať viac návštevníkov

Kedy budú výzvy v cestovnom ruchu vypísané ešte nie je jasné. Výstavba vonkajšieho bazéna je však podľa spoločnosti kľúčová pre ďalší rozvoj Aquarelaxu a tiež pre zvýšenie konkurencieschopnosti voči iným zariadenia v blízkom okolí. „Myslíme si, že výstavba vonkajšieho bazéna s príslušenstvom a potom aj s ďalšími prvkami zatraktívni mesto Dolný Kubín. Ľudia budú mať dôvod tu tráviť dovolenky, pretože je tu nádherná príroda, po turistike môžu ísť do Aquarelaxu a z aktívneho oddychu prejsť do pasívneho," povedal S. Vilček.

Ďalšie atrakcie pribudnú neskôr

Vonkajší bazén by sa mal postaviť v areáli Aquarelaxu medzi jeho budovou a nábrežím rieky Orava. Dobudovanie celého vonkajšieho priestoru bude spoločnosť riešiť až v ďalšej fáze po vybratí a schválení atrakcií, ktoré tam bude možné umiestniť. „Na vybudovanie bazénu je vymedzený veľký trávnik. Bazén by mal byť dlhý cca 20 metrov a hlboký 1,3 metra tak, aby bol využiteľný pre dospelých, pre deti a tiež aj pre aktívnych návštevníkov," dodal Stanislav Vilček.

Projekt je naplánovaný tak, že do vonkajšieho bazéna bude možné ísť aj z vonkajšej aj z vnútornej časti. Zákazníci si budú môcť zakúpiť rôzne balíky vstupov a vybrať si kombináciu bazénov a typov rekreácie podľa seba.

redakcia

Ľ. Feldek: Zo Slanice sa nestalo múzeum komunistických úderníkov, ale galéria sakrálnej plastiky. Vďaka Ctiborovi Belanovi

Do 31. januára 2021 trvá v Or. galérii výstava pri príležitosti stého výročia narodenia jej spoluzakladateľa, maliara, organizátora a manžela Márie Medveckej Ctibora Belana. Vedeli ste, že sa poznal aj so spisovateľom, prekladateľom a básnikom Ľubomírom Feldekom, dokonca, že Medveckej a Belanov syn Peter je aj najlepším priateľom Feldekovcov? Novinám Kubín poskytol Ľubomír Feldek exkluzívny rozhovor.

Slanický ostrov umenia - lapidárium. Foto: Or. galéria

Je o vás známe, že svoju manželku Oľgu ste našli v Tvrdošíne. Našli ste tam aj Máriu Medveckú a Ctibora Belana?
Áno. A to priateľstvo s nimi sa predĺžilo v podobe priateľstva s ich synom, MUDr Petrom Belanom, ktorý je dodnes naším najlepším priateľom, a taktiež aj najlepším lekárom. Nebyť jeho, už by som možno ani nežil. K päťdesiatke som mu napísal báseň, ktorú možno oravskí čitatelia nepoznajú, a tak využijem túto príležitosť, aby som ich s ňou zoznámil.

GIGANTICKÁ ŠŤUKA
(k päťdesiatke MUDr. P. Belana)

Sme s Petrom starí kamaráti.
A stali sme sa nimi už,
keď býval Peter ešte chlapec,
keď som bol ešte mladý muž.

Bolo to na Orave, v lete.
A dvaja chlapci – druhý z nich
brat mojej ženy, švagor Ičo –
ma zasvätili do veľkých

plánov, čo práve spolu kuli.
Vraj na Oravskej priehrade
je jedna gigantická šťuka.
„A čo rybárske náradie?“

Náradie mali. „Povolenie?“
To nemali. No mali chuť.
Ich plán bol prostý: chytiť šťuku
a porybnému uniknúť.

Plán sa mi páčil. Bez váhania,
verte to a či neverte,
hoci o desať rokov starší,
no v zachladenej puberte,

dal som sa s nimi na pytliactvo.
Napokon – črtal sa tu dej.
Chytiť šťuku – a opísať to.
Môže sa schovať Hemingway!

O tretej ráno, keď sa vtáci
ešte len ladia na koncert
a v hmle svoj koreň znova hľadá
každý strom – zatúlaný čert,

o tretej ráno, keď je slnko
ešte len dyňou v záhrade,
z Tvrdošína tri bicykle už
vŕzgali smerom k Priehrade.

Tam v hĺbke gigantická šťuka
snívala ešte rybie sny
a druhú čižmu hľadal kdesi
poloobutý porybný

a my už vo vrbinách s prútom
a v nás dva silné pocity:
nádej a strach. Že chytíme ju –
ak len nás niekto nechytí.

Návnadou sme sa pokúšali
zablýskať do tmy jazera
a čakali, že rozčerí ho
tá gigantická nádhera.

„Tu ju vraj Kantafuľa zazrel!“
pendlovali sme po brehu.
V húštine vietor zašuchotal
a dali sme sa do behu.

Nechytili sme žiadnu šťuku.
Nechytil nikto ani nás.
Hemingway nemusel sa schovať.
Akurát, že nám prešiel čas.

Zasmiali sme sa. Zasmútili.
Nič k tomu dodať netreba.
Ale hmla toho rána stále
stúpa v nás ešte do neba.

A to je všetko. To je život.
Hmla, s ktorou oženil sa dym.
Veselo premrhaná chvíľa
medzi šťukou a porybným.

Nech iba uprostred tej chvíle
je päťdesiatka Petrova!
Nech šťuka spí! Nech čižmu hľadá
porybný! Nech to potrvá!

Ako si spomínate na manželský pár Medvecká+Belan? Čo ich inšpirovalo k tvorbe? Mali ste možnosť niekedy vidieť obrazy Ctibora Belana?
Začnem odpoveď na vašu otázku úvahou o príslovíach. O príslovíach si myslíme, že sú to anonymné diela, starobylé perly slovenčiny, ktoré sa zachovali nielen preto, že ich Záturecký zozbieral, ale i vďaka tomu, že ich s láskou používame a odovzdávame svojim potomkom... No nie je to celkom tak.

Sú príslovia, ktoré nevznikli tak dávno, a dokonca sú známi aj ich autori. Jedno z nich – čo Slovák, to architekt – som kedysi použil ako názov básne, uverejnenej v zbierke Slovák na Mesiaci. Hovorí sa v nej napríklad:

„Aj taký blud sa šíri, vážení: architektúra – matka umení.
Nie ja, lež bol by blázon niekto,
kto napchával by vrecká architektov!
Čo sa to vari inak spraviť nedá?
Vylepšiť môžeš plánik od suseda,
sám navrhneš si dom...“

Báseň si obľúbili najmä architekti, jej názov u nich zľudovel, ale treba pripomenúť, kde som prvýkrát počul to príslovie.

Bolo to na Orave, odkiaľ pochádza moja žena, rok čo rok sme tam prázdninovali, a vždy som tam vtedy celé hodiny predebatoval s Ctiborom Belanom, manželom Márie Medveckej. Aj Ctibor bol maliar – videl som jeho obrazy z mladších rokov života, bol to určite veľmi talentovaný maliar – ale v tom čase už nechal maľovanie na ženu a viac ho zaujímali iné veci, najmä záchrana tradičných hodnôt, medzi nimi aj architektonických. To jemu sa v 60. rokoch minulého storočia podarilo zvrátiť projekt okresného výboru komunistickej strany a dosiahnuť, že z kostolíka na Slanickom ostrove sa namiesto múzea úderníkov stala galéria sakrálnej plastiky. To on zachránil kúriu v Dolnom Kubíne a dosiahol, aby sa z nej stala Oravská galéria. Zaslúžil sa o vznik skanzenu v Podbieli, o záchranu zanikajúcej oravskej sklomaľby a neviem, o čo všetko ešte, jedno sa mu však nepodarilo – donútiť národ, aby uveril, že aj architektúra je umenie. Bolo práve obdobie stavebnej horúčky – a každý stavebník staval nejakú „kocku“ podľa vlastného projektu. A tak som Ctibora iba počúval znova a znova vzdychať: „Čo Slovák, to architekt.“

Zásluhy sú na to, aby nám ich niekto ukradol – aj Ctiborovi Belanovi po jeho smrti všetky zásluhy ukradol iný človek, dnes už tiež nebohý. Nech však Ctiborovi ostane aspoň autorstvo príslovia, ktoré som ja zachoval v názve svojej básne.

Pri Márii Medveckej napadne každému gymnazistovi termín „socialistický realizmus“. Áno, vidieť tam dobu, ktorú znázornila – „Deti mieru“, fabriky, industrializáciu – ale umeleckú latku nepodliezla. Viac ako „socialistická“ maliarka, bola určite maliarkou Oravy a jej ľudí v dobe, ktorú si dobrovoľne nevybrala. Ako jej tvorbu vnímate vy?
Nedá sa zazlievať mladším ľuďom, ktorí tú dobu nezažili, ak si možno myslia, že socialistický realizmus v päťdesiatych rokoch nejako hlbšie zasiahol duše slovenských umelcov. No bolo to celkom inak. Päťdesiate roky, to bola predovšetkým doba, keď Stalin dostal príležitosť rozšíriť svoje impérium aj na územie strednej Európy – a on poznal iba jedinú metódu, ako sa to dá urobiť. Naháňanie strachu. A teror. Boli to roky justičných vrážd a monsterprocesov s nevinnými ľuďmi. Áno, aj umelci sa vtedy báli a občas napísali alebo nakreslili niečo, čo im poslúžilo ako mimikry. No komu by taká odporná doba vrastala hlboko do duše? Okrem niekoľkých stalinistov v mocenskom aparáte si nespomínam, že by na Slovensku bol niekto taký, a tobôž nie umelec s takou citlivou dušou, akú mala M. Medvecká. Moja žena v jednej spomienke na ňu napísala:

„Keď som bola školáčka a Mária bola vtedy pre mňa ešte teta Mária, sa mi postarala o deň slávy. Prišla po mňa do školy autom. Áut bolo málo a žena za volantom čosi neslýchané. Keď som nasadala vedľa šoférky, moja pýcha nemala hraníc. Viezli sme sa do Kraľovian, kde z bratislavského rýchlika mali vystúpiť dvaja chlapci. Máriin syn Peterko a môj brat Ičko v sprievode tety Marišky, Máriinej mamy. Boli v Bratislave na birmovke. V tých časoch bola birmovka pololegálna a birmovalo sa len v Bratislave. Máriina mama potom v aute referovala Márii aj o tom, ako navštívila svojho brata, Máriinho uja, prenasledovaného farára, ktorý bol už dlhé roky vo väzení. Nastavovala som uši, pamätám si iba, že obidve, Mária i jej mama sa tešili, že toho pána farára preložili z Jáchymova do bratislavskej väznice, kde vraj väzňov už tak nebijú. (Aj takéto radosti mávali ľudia v časoch, keď vystrájali stalinisti – a dnes zase potomkovia tých stalinistov robia retrospektívne výstavy a skúmajú, či sa vtedy niektorí ľudia netešili až príliš, a vyčítajú Márii aj ten nevinný obraz, na ktorom oravské deti hrajú bábkové divadlo.)“

Pre umelcov, zdá sa, ostala Orava ako zdroj inšpirácie, často tu nachádzajú krajinu, aká už možno nikde inde u nás nie je. Má vo vašej literatúre Orava tiež svoje miesto?
Prirodzene, že áno. A jednou z mojich najlepších oravských básní je práve báseň o Márii Medveckej. Herečka Eva Kristinová ju recitovala aj na jej pohrebe:

MAĽÁRKA

Mária Medvecká, tá maľárka,
po kopcoch chodí, vlastnú dušu hľadá,
súmrakom zamyslí sa, srnou naľaká,
z kôry si ako z dlane povykladá.

Krajina na plátno jej sadá ako vták
a z palety jej mútnu farbu zobe
a ona si ju potom v krošni nesie tak
jak drevo z hory, keď je zima v dome.

Ženy, čo menili sa v poli mlčky na veci,
zatiaľ čo sa jej pohľad vracal od nich nazad,
v ateliéri nájde sedieť na vreci
a cez ich prsty uzrie vlastný život padať.

Orava, akoby ju ťahal párom koní,
pod oknom hrkoce jej, spomaľuje, čaká,
no ona nevyjde už von a na priedomí
jej rosa plače rovno do krčaha.

Kedy najbližšie prídete na návštevu do Dolného Kubína a/alebo do Oravskej galérie?
To sa spýtajte pandémie.

Matúš Demko

Foto naspodu: iluzívne kvádrovanie objavené pod omietkou. (redakcia)

Na Bajčiovskej veži prebiehajú reštaurátorské práce

Na pozostatku architektúry bývalej kúrie zo 16. storočia – Bajčiovskej veži prebiehajú reštaurátorské práce. Počas výskumu sa na nej podarilo identifikovať špecifickú výtvarnú výzdobu – iluzívne kvádrovanie alebo obálkový vzor, ktorý bol rozšírený na sakrálnych stavbách a kaštieľoch zo 16. storočia.

„Tento vzor je veľmi špecifický a netradičný. Podľa jeho zachovania uvidíme mieru možnej rekonštrukcie a čo sa nám podarí prezentovať. Koľko z toho sa nám zachovalo z celkovej plochy uvidíme až po úplnom očistení. Zatiaľ máme očistenú jednu stranu fasád, kde, bohužiaľ, zostali už iba ryté linky," povedal reštaurátor Rudolf Boroš.

Chcú zachovať autentickosť stavby

Ide o torzo pôvodnej architektúry, preto sa reštaurátori na Bajčiovej veži usilujú o zachovanie maximálnej možnej miery autenticity stavby. „Architektúra bude zachovaná v torzálnom stave, keďže je to pozostatok bývalého väčšieho dvojvežového kuriálneho šľachtického sídla," vysvetlil Karol Ďurian z Krajského pamiatkového úradu Žilina. „Nechceme vytvárať nejakú ilúziu stavby, pretože by sme veľmi ľahko mohli skĺznuť do nejakej pseudopodoby. Vychádzame z tohto dochovaného stavu a uvidíme, čo sa nám ešte podarí odhaliť, keďže dve vonkajšie fasády ešte nie sú dočistené," ozrejmil Rudolf Boroš.

Vežu rekonštruujú na viac etáp

V prvej fáze reštaurovania boli realizované práce na interiéri všetkých troch podlaží a jedna z fasád. Na budúci rok, ak bude obec Oravská Poruba úspešná v dotačnom programe ministerstva kultúry, by sa mali dokončiť reštaurátorské práce na zvyšných troch fasádach. „Zachraňujeme historické originály omietkových vrstiev v takej podobe, v akej sú. Popri tom sa reštaurátorským spôsobom dáva dole cementová omietková úprava z osemdesiatych rokov dvadsiateho storočia, ktorá iluzívne vytvorila podobu veže aj s nárožným kvádrovaním. Zachovávajú sa originálne torzá, tie sa fixujú, konzervujú a k nim sú pridávané omietkové vrstvy, ktoré naznačujú pôvodnú koncepciu," povedal Rudolf Buroš.

Po dokončení bude slúžiť verejnosti

Na etapu, ktorá sa teraz realizuje, dostala obec Oravská Poruba peniaze z ministerstva kultúry z programu Obnovme si svoj dom. „Dotácia bola vo výške 25-tisíc eur, pričom obec sa zaviazala, že spoluúčasť bude minimálne tisícpäťsto eur. Obec má záujem uskutočniť ešte poslednú etapu, čiže zvyšné exteriérové steny, ktoré nám chýbajú. Na to by sme chceli opäť žiadať od ministerstva kultúry dotáciu na rok 2021," vysvetlila projektová manažérka Milada Antalová. Oravská Poruba plánuje, že po dokončení reštaurátorských prác bude objekt využívať široká verejnosť. V Bajčiovskej veži chcú približovať históriu bývalej obce Gäceľ.

redakcia

Katka Knechtová vydala nový album

Už pieseň Fea dávala tušiť, že sa pravdepodobne čoskoro na pultoch objaví nový album. Omyl, pretože táto skladba vyšla, ako bonus na albume Premeny, štyri roky dozadu. Nejde ani tak o radový album, ako skôr o kolekciu prearanžovaných vecí. Keďže Fea v tom čase doslova valcovala slovenské rádiá, prečo ju na album nezaradiť. Fea je pesnička o láske z netradičného uhla pohľadu. (Názov Fea je skratka fenyletylamínu. Je to hormón, ktorý produkuje ľudské telo, keď sme zamilovaní. Pôsobí ako droga, pretože svojím zložením pripomína opiáty a tak sa aj správa).

Médiá sa jej už venovali, tak prečo o nej píše on, poviete si. Píšem o nej preto, lebo ju tu v týchto dňoch máme opäť. Tentoraz, ako súčasť albumu Svety, ktorý vyšiel koncom októbra. Album otvára pieseň Svety, ktorú Katka predstavila pred dvoma rokmi v šou Československá Superstar.

Titulná pieseň je o svetoch v nás

O svete, ktorý prežíva každý z nás v sebe, a svete, aký žijeme navonok. O tom, že ľudská duša je nekonečnou krajinou, v ktorej je možné úplne všetko. Každý prežíva svoj vnútorný svet, ktorý je často v konflikte s tým vonkajším, reálnym a ľudia sa často boja ísť za svojím vnútorným pocitom. Súčasťou piesne je aj emotívne ladený klip, ktorý sa nakrúcal v ruinách jednej z bratislavských budov. Vo videoklipe si zahrali: Branislav Altus, Barbora Andrešičová, Bronislava Kováčiková, Maroš Laurinec, Juraj Očenáš, Tomáš Pokorný a Paulína Repčíková. Scenára a zvukovej réžie sa ujal Martin Kazimír, s ktorým Katka spolupracovala aj na videoklipe k singlu Naveky (Prežijú len milenci, 2013). Skladbu produkoval Randy Gnepa, ten je zároveň aj jedným z producentov albumu. Námet a text si napísala sama.

Katka je autorkou šiestich textov z jedenástich piesní

Zvyšné texty dodali Vlado Krauzs (Umelá strana sveta, Akty XY), Martin "Fefe" Žúži (Sen), Silvia Kaščáková (Tu sme doma, Takí sme boli) a Stanislav Štepka (Sloboda je pierko). Zaujímavým momentom albumu je už spomenutá pieseň Akty XY. Ide totiž o duet Katky s českým spevákom Michalom Hrůzom. Michal spolu s Vladom Krauszom napísal aj text k tejto piesni. Z ich vzájomnej spolupráce vzišla už v roku 2009 spoločná pieseň pod názvom Píseň labutí. Nestáva sa často, že na slovenských albumoch nájdeme hneď dva duety. Tým druhým v poradí je pieseň Takí sme boli, ktorá už od polovice septembra rotuje v slovenskom éteri. Ako už mnohí správne tušíte, hovorím o spoločnej piesni s Adamom Ďuricom. Na nahrávke sa podieľalo viacero dobrých muzikantov. V štúdiu Klakson nahrali živé nástroje bubeník Dano Šoltis, basgitarista Rasťo Uhrík, gitarista Braňo Kociov a klavirista Adam Kuruc (Ďalší z producentov albumu Svety). Produkcie samotného songu sa opäť ujal Randy Gnepa. K pesničke vznikol aj videoklip. Nakrúcal sa na zámku Šimák v Pezinku pod režisérskou taktovkou Jakuba Gulyása.

Klip nakrúcala aj v Los Angeles

Štvrtou piesňou z albumu Svety, ktorá dlhšie rezonuje v rádiách a na internete, je pieseň V modlitbách. V klipe sa speváčka ocitla po prvýkrát v úlohe herečky. Za partnera si vybrala skutočného amerického herca z katalógu Jordana Jamesa Smitha, klip sa nakrúcal v Los Angeles. Na záver by som ešte rád doplnil meno štvrtého člena producentského tímu tohto časozberného albumu. Je ním Rakúšan Christian Eigner. Tento pán sa nielenže podieľal na Katkiných predošlých albumoch, ale taktiež spolupracoval aj na albumoch legendárnych Depeche Mode.

Album pôsobí príjemne aj navonok

Neobsahuje síce booklet s fotografiami, dôležitý je však samotný obsah. Ten posluchárovi zaručí že sa k piesňam z neho neraz vráti. Mám pocit, akoby sa tento rok so slovenskými hudobnými novinkami roztrhlo vrece. Nové albumy, okrem Katky Knechtovej ponúkajú Pavol Hammel, Richard Muller, Andrej Šeban, s výberovkou prišli Beáta Dubasová a Meky Žbirka. Nehovoriac samozrejme o ďalších, ktorí nás tento rok poctili albumom.

Boris Hrudál

Nežnú revolúciu v DK podporil aj režisér Martin Ťapák

Od nežnej revolúcie uplynulo 17. novembra už 31 rokov. Proti komunizmu sa štrajkovalo aj v Dolnom Kubíne. Dve malé skupiny ľudí, ktoré sa stretávali na katolíckej a evanjelickej fare, zapojili Dolný Kubín do generálneho štrajku. Ráno pred štrajkom sa ich predstavitelia stretli v Klube mladých na Hviezdoslavovom námestí.

Začiatok zhromaždenia bol naplánovaný o 12. hodine. Počet zúčastnených prekonal očakávania. Generálneho štrajku sa zúčastnili okrem iných aj veľké oravské firmy a továrne a námestie sa zaplnilo. Na tribúne vystúpili viaceré osoby, boli prečítané požiadavky študentov aj VPN. Demonštrácia prebiehala pod heslom: Žiadne násilie. Postupne sa sformovala skupina ľudí, ktorá organizovala zhromaždenia deň čo deň. Stretávali sa až do chvíle, kým neboli splnené základné požiadavky, a to zrušené vedúce postavenie komunistickej strany a vyhlásené slobodné demokratické voľby.

Čistá ako slza

Na jednom z neskorších zhromaždení vystúpil aj významný režisér Martin Ťapák: „Nikdy som si nepomyslel, že to budú moje deti, lebo mladí ľudia na úrovni mojich vlastných detí alebo ešte mladších ako sú moje vlastné deti, že to budú tí, ktorí nám otvoria oči. Z tohto miesta sa vrátiť ešte raz k tým ideám, ktoré zrodili tieto naše dni. A to je boj proti násiliu. Heslo aj význam - boj proti násiliu. Nežná revolúcia, toto ešte v živote ľudstva nebolo. Revolúcia pokojná, čistá ako slza. To je revolúcia. Nech žijú ľudia, ktorí robia takúto revolúciu."

Nikola Repková; foto: MsKS

Zápisky z mestskej kroniky – 1960 - 1964

V pravidelnej rubrike našich novín Vám priblížime život v našom meste v rokoch 1960 - 1964 z pohľadu vtedajšieho kronikára. Pri porovnaní zoznamu pamiatok mesta s dnešným stavom zistíme, že niektoré budovy, v ktorých žili významné osobnosti, boli nenávratne odstránené. Výrazne sa zmenili požiadavky na hygienu prevádzok, ako o tom hovorí dobový zápis o hygienickej situácii v Dolnom Kubíne. Zaujímavé je porovnať si predstavu o rozvoji sídliska Bysterec z roku 1962 s tým, aká bola a je skutočnosť.

Výstavba V. Bysterca 1965. Foto: Ján Brodňanský

Pri príležitosti súpisu „pamätihodností“ mesta Dolného Kubína (február 1960) sa nachádzajú tieto pamiatky:

1.) Rodný dom Dr. Jura Janošku na Janoškovej ulici, č. d. 70. Miesto rodiska je označené pamätnou tabuľou

2.) Rodný dom Daniela Szontágha, historika Oravy na Janoškovej ulici č. 101. Doteraz je bez označenia.

3.) Rodný dom Dr. Pavla Bujnáka na Matúškovej ulici č. 120, jedného z najvýznamnejších slovenských kritikov, estétov a filológov. Napísal prvé slovenské vedecké dielo „Náučný slovník“ v troch dieloch. Rodný dom nie je označený.

4.) V dome na Matúškovej ulici č. 138 dožíval posledné roky svojho života spisovateľ Andrej Kalina, vlastným menom Dr. Ján Smetana. Dom je bez označenia.

5.) Na Matúškovej ulici č. 138 dožíval posledné roky svojho života historik Oravy inž. Andrej Kavuljak.

6.) Na mieste terajšieho Kavuljakovského domu č. p. 138 stál rozložitý prízemný múr, v ktorom blahodarne pôsobil po dlhé roky lekár a fyzikus Oravskej stolice Dr. Hammerschmidt. Jeho dcéra bola matkou Dr. Jaroslava Vlčka. Tu boli korene jeho lásky ku slovenskému rodu a jeho slovenskej kultúre. Často navštevoval svojich starých rodičov a trávieval u nich svoje školské prázdniny. Táto dvojitá pamätihodnosť nie je dosiaľ označená.

7.) Rodný dom J. Matúšku. Je už v dezolátnom stave a na hanbu všetkých Slovákov. Jeho ďalší osud - chránený Pamiatkovým ústavom - je potrebné naliehavo riešiť spôsobom dôstojným veľkosti a významu tohoto revolucionára. Je tu kompetencia národných orgánov, nielen miestnych činiteľov.

8.) V dome, na Matúškovej ulici č. p. 142 - kde sú dnes škol. jasle, bola na „edukácii“ u hrdej, povýšeneckej vdovy po advokátovi Jozefovi Országhovi slovenská spisovateľka Timrava. Opísala to v klasickej novele „Skúsenosť“, v skvelej kresbe doby a dolnokubínskych spoločenských pomerov. Pamätnosť je dosiaľ neoznačená.

9.) Hviezdoslavov dom. Zrešťaurovať pracovňu a spálňu.

10.) Múzeum P. O. Hviezdoslava.

11.) Čaplovičova knižnica.

12.) Dom Dr. Ladislava Nádašiho - Jégého. Je potrebné zverejniť a sprístupniť pracovňu spisovateľovu.

13.) Budova Okresného národného výboru, bývalý stoličný dom Oravskej stolice - dejisko revolučného ONV, organizátora Slovenského národného povstania na Orave.

14.) V susedstve budovy ONV - terajší sklad nábytku, v prízemí, ktoré je pôvodné, býval okresný súd, v troch tmavých miestnostiach. V jednej úradoval Hviezdoslav. „Pod klenbou mrak, v oknách mreže...“. Istú dobu tu pracovali básnici Hviezdoslav, Tesnoskalský a J. Bulla. Dosiaľ nie je označený.

15.) Bruckovský dom - dnešný obchod s porcelánom. Tu býval Leopold Bruck, známy pedagóg, tajomník Pedagogického spolku a Učenej spoločnosti pri Čaplovičovskej knižnici, súčasne aj jej tajomník a knihovník. Dosiaľ nie je označený.

16.) Rím. kat. fara, stála na mieste terajšej Dvanásťročnej školy, pôsobisko významného národného dejateľa, literárno-historického bádateľa Jozefa Kohúta. Dosiaľ nie je označená.

17.) Dom osvety - v dvorane u Tyrolera hralo sa prvé slovenské divadlo r. 1872. Roku 1874 dávali kubínski ochotníci Skro-

tenú divošku podľa Shakespeara v úprave Schinka. V tomto kuse hral aj P. O. Hviezdoslav. Dosiaľ nie je označený. Treba vyznačiť vo vestibule Okresného domu osvety.
18.) Obytný dom v Kohútovom sade č. p. 282. Typ meštianskeho domu z 18. stor., ako pamiatka ľudového staviteľstva. Tak vyzeral napr. aj rodný dom Janka Matúšku. Stavba je pod ochranou Pamiatkového ústavu. Dosiaľ nie je označená. Treba označiť vysvetľovacím textom.
19.) Rodný dom Andreja Radlinského.
20.) Rím. kat. kostol. V ňom mramorový epitaf Jóba Zmeškala z roku 1622.

Hygienická situácia mesta Dolný Kubín:
Situácia po stránke epidemiologickej je dobrá. Posledný výskyt infekčnej žltačky bol v novembri minulého roku (1960). Situácia po stránke hygieny výživy je menej uspokojivá. V niektorých prevádzkach však vôbec nevyhovuje. Ide predovšetkým o sódovkáreň, na ktorú bol ešte v r. 1959 vydaný návrh na zatvorenie, čo sa zatiaľ však ešte neuskutočnilo.

Pekárne sú umiestnené v jednej budove s krmovinárskymi závodmi. Prevoz sa navzájom kríži. Budova je zamorená hlodavcami a je bez akýchkoľvek soc. zariadení. V tejto starej, neúčelnej budove nie je možné ani pri dobrom dozore dodržiavať dostatočne hygienické opatrenia pri samotnej len výrobe. V meste sa nachádzajú bufety, ktoré však pre tieto účely nevyhovujú. Väčšina nemá ani tečúcu vodu na umývanie skla a pohárov a žiadne sociálne zariadenia. Ide najmä o bufet v Dome osvety, ktorý veľmi postráda sociálne zariadenia.

Jediný hotel Kultúra, ktorý je v Dolnom Kubíne, je vyhovujúci jak po hygienickej, tak aj priestorovej a ubytovacej stránke. Je však bezpodmienečne potrebná výstavba nového hotela už aj z hľadiska reprezentácie okresného mesta a rozšíreného turistického ruchu, najmä návštevníkov zo zahraničia, ktorých z roka na rok na Orave pribúda. Predajne potravín len zhruba vyhovujú hygienickým predpisom. Tiež jediná mliekareň v meste je po stránke hygienickej a priestorovej vôbec nevyhovujúca, ani nestačí kryť potreby obyvateľstva.

Nádoby na smeti nie sú pravidelne vyvážané, smeti sa hromadia pri nádobách a aj smetisko pri meste nie je udržované podľa hygienických predpisov. Ani ulice a cesty nie sú dostatočne udržiavané v čistote, najmä v letnom období. Žilinský mäsopriemysel je proti všetkým hygienickým predpisom umiestnený nad mestom a dokonca nie je vybavený ani žumpou so sieťou na zachytávanie rôznych mäsových odpadkov, ktoré sa dostávajú kanálom do rieky Oravy, kde sa šíri hnilobný zápach od jari do pozdnej jesene.

Pre deti a mládež chýbajú detské ihriská a parčíky. Cez leto nie je možné využiť vodného športu. Rieka Orava sa tu na kúpanie nehodí, lebo sa vypúšťajú do nej odpadky a rôzne odtoky z Kovohuty - Mokraď, zo SEZ-ky a z mestského bitúnku. Z menovaných stredísk nemá ani jedno čistiacu stanicu. Tiež zdravotné stredisko je absolútne nevyhovujúce. Pacienti do troch ambulancií a na röntgen čakajú na jednej chodbe, spoločnej pre všetkých. Tu nie je nijaké vetranie, ani prístup denného svetla. Čakáreň tu prakticky žiadna nejestvuje.

(Správa predsedu mest. hyg. komisie dr. Jordána z 15/2 1961).

Výstavba na Bystereckej pláni (1962)
Výstavba mesta bude prebiehať v troch etapách a cieľová páska nás čaká v roku 1970. Nové mesto Dolný Kubín bude stáť na Bystereckej pláni a v prvej etape bude ozaj čo robiť. Dnes už sa nám pred očami rysuje výšková budova ONV (pozn.: Okresného národného výboru). Má stáť vyše 8 miliónov korún, moderný kultúrny dom, závodný klub a základné obchodné domy. Kŕdeľ bezstarostných detí bude v 5-triednej materskej škole a postavené detské jasle a 17-trieda základná deväťročná škola, pri nej moderná telocvičňa, školská jedáleň a miestnosti pre družinu mládeže, ďalej 14-trieda učňovská škola a moderné činžáky s 522 rodinnými bytmi. Toto všetko patrí do prvej etapy výstavby socialistického mesta Dolný Kubín.

V druhej etape pribudne moderné kúpalisko so záhradnou reštauráciou, bufety, kaviareň a ďalších 350 bytových jednotiek. Do záverečného obdobia pribudne ešte 326 bytových jednotiek, športový areál pre všetky druhy nadšeného zápolenia, obchodné bunky a detské jasle č. 2. Vari 5500 obyvateľov sa nasťahuje do kompletne vystavaného nového Kubína, ba bude ich i viac. A keď od Dierovej až po Geceľ zafúka nový vetrík po vodách novej priehrady, vtedy snáď budeme písať rok 1985.

Bysterecká pláň mení svoju tvár. Vyrástli tu nové moderné domy, ktoré čakajú na dokončovacie práce, vedľa vzniká kotolňa budúcej výškovej budovy ONV. Vyrastie tu niekoľkotisícové mesto. Práce by pokračovali ešte rýchlejšie, podľa výpovede stavbyvedúceho súdruha Vojtecha Schellbergera, keby stavbári mali dostatok stálych zamestnancov. Väčšina sú sezónni, o ktorých človek stále nevie, či si opäť nezostanú doma. To je potom kopa výhovoriek. Veru neraz sa dáva aj to, že namiesto, aby niektorí išli domov, povedzme kopať zemiaky, idú na „fušky“. A stavbársku česť chránia len potom poniektorí zamestnanci. Medzi nich iste patria ľudia majstra Fridricha Konfála na výstavbe sila. Silo bude so svojimi vyše 90 metrami najvyššou budovou Kubína. Tiež po viacnásobnej stagnácii, zapríčinenej výrobcami cementu v Lietavskej Lúčke sa stavba rozbehla naplno. Zásluhu na tom majú partie Jána Juríčka a železiari Štefana Janča, ktorí napríklad 17. októbra (1963) pracovali do 22. hodiny, len aby na druhý deň mohla pokračovať betonáž. Tento mesiac bude mať silo už 5 podlaží. Do Vianoc bude stavba hotová a silo dokončené. Veď naň už nedočkavo čakajú viaceré organizácie. Z nákupného závodu boli už aj na brigáde, len aby bola stavba čím prv hotová.

Predsedníctvo OV KSS v Dolnom Kubíne na svojom zasadnutí dňa 17. decembra 1964 okrem iného prerokovalo a schválilo družbu medzi okresmi Dolný Kubín a Pelhřimov. Nadviazanie družby má prispieť k bližšiemu vzájomnému poznaniu a výmene skúseností vo všetkých oblastiach. Preto očakávame, že vznikne družba v rámci oboch okresov aj s jednotlivými závodmi, družstvami, spoločenskými organizáciami, telovýchovnými jednotami atď. Napr. v januári budúceho roka plánuje sa výmena skúseností v pestovaní zemiakov, v marci vo výrobe krmovín.

originálny zápis z mestskej kroniky z rokov 1960 – 1964
spracoval Vladimír Adamec, kronikár mesta
text reflektuje dobu, nie názorové presvedčenie redakcie

FOTOHÁDANKA

Uhádnete, aký objekt je na fotografii
a v ktorej časti Dolného Kubína sa nachádza?

Odpovede posielajte na **sutaz@dolnykubin.sk**
do 15. decembra 2020.
Vyžrebovaného výhercu odmeníme.

Výhercom predošlej fotohádanky sa stal Dalibor F.,
ktorého sme kontaktovali prostredníctvom e-mailu.
Gratulujeme.

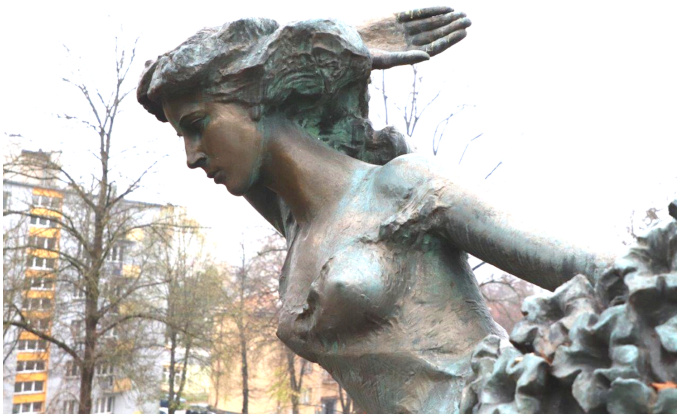

TRIEDENÍM A SEPAROVANÍM ODPADU K ÚSPORE FINANCIÍ

Členstvo v Európskej únii prináša našej krajine množstvo výhod, ale aj záväzkov. Okrem iného sme sa zaviazali podieľať na plnení jej základných cieľov, medzi ktoré patrí presadzovanie mieru, blaha občanov, zaistenie slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ale tiež budovanie nízkouhlíkového, ekologického a konkurencie schopného trhového hospodárstva, spojeného s ochranou životného prostredia.

A je to práve oblasť životného prostredia, ktorá sa v posledných rokoch dostáva do popredia. Environmentálne normy Európskej únie patria medzi najprísnejšie na svete, prioritou je ochrana prírodných zdrojov a zachovanie zdravia obyvateľstva. V jednotlivých krajinách prebiehajú práce na ochrane ohrozených druhov a prírodných oblastí, na zaistení bezpečnej pitnej a úžitkovej vody, na zlepšení kvality ovzdušia a znížení účinkov škodlivých chemických látok, ako aj na zlepšení nakladania s odpadom.

A práve nakladanie s odpadmi je oblasťou, v ktorej Slovensko zaostáva. Viac ako 55 % vyprodukovaného komunálneho odpadu u nás končí na skládkach (priemer Európskej únie je 28 %), ktoré predstavujú potenciálne vážne riziko pre zdravie ľudí a prírodu. Vznikajúce škodlivé látky môžu pri nesprávnej starostlivosti o skládku zamoriť pôdu, podzemnú vodu a lokálne ovzdušie a vplývať tak aj na zdravie. Okrem toho chemické procesy v skládkach často pokračujú aj dlho po ich uzatvorení a tak naďalej negatívne ovplyvňujú okolie. Vznikajúci metán a oxid uhličitý zasa prispievajú ku globálnemu otepľovaniu.

Podiel komunálneho odpadu, ktorý končí na skládkach, je možné znížiť hlavne jeho separovaním, t.j. recyklovaním zložiek ako papier a lepenky, sklo, kovy, obaly a odpady z obalov. Aby Slovenská republika splnila recyklačné ciele Európskej únie, musí znížiť podiel odpadov vyvážaných na skládky zo súčasných viac ako 55 % na 25 % v roku 2035 a na menej ako 10 % v roku 2040. Z tohto dôvodu bol s účinnosťou od začiatku roka 2019 prijatý zákon o poplatkoch za uloženie odpadov, ktorý naviazal sumu, ktorú obce a mestá zaplatia za uloženie tony komunálneho odpadu na skládkach, na úroveň triedenia tohto odpadu v obci či meste.

Mesto Dolný Kubín prostredníctvom spoločnosti Technické služby, s.r.o., vytvára podmienky pre svojich obyvateľov na triedenie a separovanie komunálneho odpadu. Mesto dosiahlo za rok 2019 úroveň triedenia 46,93 %, čo znamená, že tzv. „skládkovné“ predstavuje v tomto roku čiastku 12,- EUR za každú tonu komunálneho odpadu uloženého na skládku. Pre porovnanie, obce a mestá s úrovňou triedenia menej ako 10 % zaplatia za každú tonu viac ako dvojnásobok, 26,- EUR. Suma „skládkovného“ však v nasledujúcich rokoch bude výrazne narastať, čo ešte zvýši dôležitosť separovania odpadu. V prípade, že sa percento separovania (prípadne aj kompostovania) odpadu v meste Dolný Kubín výrazne nezvýši, bude v blízkej budúcnosti pravdepodobne potrebné pristúpiť k nárastu poplatku za komunálne odpady.
Ten už niekoľko rokov predstavuje 29,20 EUR na osobu a rok.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že výšku poplatku za komunálny odpad, ale aj to, v akom stave odovzdáme našu krajinu budúcim generáciám, máme vo veľkej miere vo vlastných rukách. Separujme, recyklujme, správajme sa zodpovedne.

Vladimír Adamec, mesto Dolný Kubín

Kubín – magazín obyvateľov mesta Dolný Kubín · Náklad: 6650 ks · vydavateľ: Infoštúdio mesta Dolný Kubín, s. r. o. Hviezdoslavovo námestie 1651/2, 026 01 Dolný Kubín, IČO: 36375535 · email: tvdk@tvdk.sk · ISSN 2453-6717 · EV 5269/15 · bezplatné noviny, cenník reklamy nájdete na www.tvdk.sk · redakcia: Jakub Krška, Diana Bilousová · grafická úprava: Martin Suchý · tlač: Petit Press, a. s.